

23. 10. 1914

Milá Aničko,

naše vojsko v Přemyšlu vítězí a Rusové ustupují. Do Přemyšlu přichází spousta zajatých Rusů a dle všeho bude naše armáda slavit skvělé vítězství. Byl jsem také již v bitevní čáře, ale jsem již na ten koncert tak zvyklý, že mě to už docela nic nerozruší. Doufali jsme stále v nějaký brzký a náhlý konec, ale teď už jsme se vzdali vší naděje... Ptáš se také, proč jsem nekoupil ve Lvově revolver. Bud' ale bez starosti, že jdu do války nepřipraven.

Libá Tě František

Ruští zajatci (foto F. Michalec)

15. 11. 1914

Drahá Aničko,

...co Ti mám psát o Haliči? Srdce člověka bolí, když vidí ty spousty a ohromné škody, které se za ty 3 měsíce zde natropily. Spálené vesnice, vyrabované domy, vymřelé rodiny a vůbec taková bída, že kdo to nevidí,

představit si to nedovede. Jen jediné přání mám, aby podobný osud nestihl také naše Čechy, ale kdož ví, co se snad brzy stane. Myslím, že za 25 roků se Polsko z této rány nevzpamatuje. Budete mít asi zase veliký příliv vystěhovalců, neboť tady jich je stále plná silnice. Já jezdím se svým zbožím křížem krážem a myslím, že kdybych jel rovně, že bych byl již daleko za Čechama.

Jest u našeho koru více takových kolon, jako já vodím a přiděluji je částečně k divisi, částečně ke koru. Ty u divise dávají potravu na trupy, kdežto ty u koru jsou daleko za bitevní čarou a tvoří spíše rezervu. Já byl přes celý měsíc u divise a měl jsem často příležitost pozorovat operace hodně z blízka a mohu říct, že se nám u Přemyšlu vedlo dosti dobře, ovšem až na ty ztráty. Než jsme k Přemyšlu dorazili, bylo tam ale mnohem hůř, pobitých Rusů leželo na zemi přes 1,5 metru vysoko. Padlo jich tam snad 40 000. Nyní asi je Přemyšl v podobné situaci, jak asi dlouho?

S koncem teď nepočítáme, čekáme jen na Němce, až budou hotovi s Francií, pak nám přijdou na pomoc. Peněz máme dosti, jaké krásné desítky, stovky a tisícovky, ty nám scházet nebudou, a dokud bude co jíst, tak se budeme bít. Já fasuju měsíčně pro své lidi 20 000 K, neschází jim tedy na penězích a jídlo mají také dobré. Dokud bude co jíst, tak se budeme bít. Ani z civilních lidí nechce žádný domů, ačkoliv jsem už několik proti jejich vůli propustil. Prádlo a oděv na zimu mají a na léto jsem už udělal přihlášku, co budou potřebovat. Z toho také soudíme, že o Vánocích doma nebudeme, snad to nebude ani o Velikonocích. Prodělávala jsi se mnou (ovšem v myšlenkách) již tři bitvy a ta třetí byla snad nejkravější a přála sis, aby byla poslední. Já bych si také přál, aby byla bývala poslední, ale asi tomu tak nebude a proděláme jich spolu ještě několik.

Cesta naše přes Karpaty jest dosti obtížná, ale velice zajímavá. Přál bych Ti zde vidět ty partie, v létě zde musí býti nádherně. Teď projíždíme mračny, z kterých často sněží, na Vysokých Tatrách leží sních (pohled na ně je báječný) a vítr bývá jako břitva ostrý. Dnes byl také již pořádný mráz, ale jsme tak otužilí, že to ani necítíme. Dosti mých kamarádů je ve špitále, na různé nemoci anebo nedostali dovolenou, kupříkladu Micka je doma, spadl z koně a má snad otřesení mozku. Já už měl také podobnou nehodu

asi před dvěma měsíci, kdy jsem byl ještě u štábu, rajtoval jsem do stráně a kůň se smekl a převalil a já letěl po stráni dolů po hlavě a po zádech a kůň se koulel přese mně. Nestalo se mi ale naštěstí docela nic.

Báli jsme se jeden čas velice cholery, rádí tu zle, ale už jsme si také zvykli a jsme teď proti ní očkováni. Já spím teď každý den pod střechou, zde to jde dobře, u divize to ale vždycky možné nebylo.

Abys věděla, čím se živím, tož Ti také sděluji svůj každodenní jídelní lístek. Ráno je černá káva, dopoledne 2–3 krajíčky chleba s máslem, trochu kořalky, v poledne hovězí polívka, kousek ledviny, srdce a jazyka (maso hovězí se mně už přejedlo), k tomu troška vína, teď už také pivo, večer jíme sardinky, ementálský sýr, masovou konzervu (to vozíme na vozech), černou kávu a tak to jde den ze dne. Když se dostaneme do města, jíme v hostinci jako například teď a to nám ovšem chutná docela jinak. Noviny nečti anebo aspoň tomu nevěř.

Všechny vás srdečně líbá Váš František

Jedna z obětí velké války (foto F. Michalec)

Dva z mnohých hrobů (foto F. Michalec)

O pivo nebyla nouze (archiv F. Michalce)

Po krušných sto dnech války

V deníku *Národní listy* se dne 15. 11. 1914, ve stejný den, kdy shodou okolností praděda František píše prababičce „noviny nečti, anebo aspoň tomu nevěř“, uvádí příznačným patetickým tónem, že *...již plných sto dní zuří vůkol litice světové války na pevninách i mořích. Žijeme ve století dvacátém, ale hrůzy třicetileté války pustoší širé země vůkol, jimiž bouře válečná se nese. Co tu požárů, co rozkotaných příbytků vesnických jako městských. Celé dědiny obráceny ve zbořeniště a spáleniště, z mnoha měst pouhé zříceniny, pod nimiž pohřbeno tolik majetku, tolik umění, tolik štěstí. Sto strašných dní války přečkáno, ale dosud nikde ani průsvitu naděje v temnu.*

Soudilo se, že tak obrovská válka nemůže potrvati dlouho. Ohromnost jejích potřeb, obětí a spoust že brzy vyčerpá síly zápasících. Dnes vidíme, že tomu tak není, že zásoby sil jsou na všech stranách dosud veliké, bojovnost nezlomena a štěstí válečné že dosud nikomu se nezasnoubilo. Předseda vlády anglické Asquith předpovídá, že válka ještě dlouho potrvá, ač prý ne přece tak dlouho, jak se zprvopočátku státníci angličtí domnívali.

Poměrně nejmenšími silami vládnou přirozeně Království srbské a Království černohorské, takže si troufá velitel naší jižní armády do zimy polní výpravu proti Srbsku vítězně ukončit. Překonati bude však i tu našemu chrabrému vojsku, jakož i našemu umění strategickému nemalých ještě obtíží dobýváním hornatin středního a jižního Srbska, zvláště přikvač-li nepohoda, činící cesty horské neschůdnými. Tolikéž strategové němečtí jeví velikou důvěru ve své vítězství nad Francií, majíce za to, že nebude Francie na dlouho již s to doplňovati značné své ztráty čerstvými silami, zvláště pak důstojnictvem, kdežto armáda německá může ještě dlouho z Německa čerpati nových záloh...